

I. Koszty i przychody oraz ich rozliczanie

1. Ewidencja kosztów działalności i przychodów prowadzona jest zgodnie z zasadą memoriału. Dowody księgowe (w tym faktury zakupu dostaw i usług oraz faktury sprzedaży) ewidencjonuje się w miesiącu wystawienia dokumentów.

Należności od studentów z tytułu czesnego dotyczące roku bieżącego zarachowane są do przychodów tego roku. Zapłata dokonana przez studentów zmniejsza stan należności od studentów. Zapłaty dotyczące całego semestru (tzw. opłaty semestralne) ujmuje się w ewidencji proporcjonalnie do okresu, którego dotyczą, to jest bieżącego roku obrotowego - w przychodach bieżących, oraz przyszłego roku obrotowego - w rozliczeniach międzyokresowych przychodów.

2. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych (Dz. U. 2012 r. poz. 1533) wyróżnia się dwie grupy kosztów i przychodów działalności operacyjnej:

- koszty i przychody działalności dydaktycznej,
- koszty i przychody działalności badawczej,

które obejmują pozycje określone w §5 i 6 tego Rozporządzenia.

Do **kosztów działalności dydaktycznej** zalicza się całość kosztów związanych m.in. z :

- a) procesem dydaktycznym,
- b) kształceniem i rozwojem kadr naukowych,
- c) utrzymaniem uczelni, łącznie z remontami budynków i budowli, z wyjątkiem domów i stołówek studenckich.

Przychody działalności dydaktycznej obejmują m.in.:

- a) dotacje z budżetu państwa przyznane przez właściwego ministra,
- b) przychody związane z dydaktyką z tytułu:
 - odpłatnych zajęć dydaktycznych,
 - kształcenia osób nie będących obywatelami polskimi,

- opłat związanych z działalnością dydaktyczną,
 - udziału w konferencjach, szkoleniach i zjazdach,
 - sprzedaży wydawnictw własnych,
- c) pozostałe, w tym środki pochodzące ze źródeł zagranicznych.

Do kosztów działalności badawczej zalicza się koszty związane z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczeniem usług badawczych, których finansowanie zapewniają przychody z tej działalności.

Przychody działalności badawczej obejmują m.in.:

- a) dotację na finansowanie działalności statutowej,
- b) środki na realizację projektów finansowanych przez NCN i NCBiR,
- c) przychody ze sprzedaży pozostałych prac badawczych i rozwojowych,
- d) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych.

Przychody te kwalifikowane są jako przychód w roku uzyskania.

Uczelnia pokrywa koszty działalności badawczej z przychodów tej działalności.

Koszty nie związane z działalnością podstawową uczelni to **pozostałe koszty operacyjne**:

- a) koszty sprzedaży i likwidacji majątku trwałego,
- b) zapłacone kary, grzywny i odszkodowania,
- c) odpisanie przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych należności,
- d) odpis aktualizujący wartość należności.

Przychody uzyskiwane z działalności nie związanej z działalnością podstawową uczelni stanowią **pozostałe przychody operacyjne**, do których zaliczamy:

- a) przychody ze sprzedaży majątku trwałego
- b) otrzymane kary, grzywny i odszkodowania
- c) otrzymane darowizny, ofiary i składki
- d) rozwiązanie rezerw oraz odpisanie przedawnionych i umorzonych zobowiązań
- e) zarachowanie do przychodów równowartości odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych otrzymanych nieodpłatnie

lub finansowanych ze środków pozyskanych z różnych źródeł: np.: Europejskie fundusze strukturalne, środki zagraniczne.

Ewidencja i rozliczanie kosztów wg rodzajów działalności dokonywane jest na podstawie ewidencji kosztów w układzie rodzajowym z wykorzystaniem konta 490 – „Rozliczenie kosztów” i w układzie kalkulacyjnym w zespole „5”.

Konta zespołu „5” przeznaczone są do ewidencji i rozliczania kosztów działalności dydaktycznej, badawczej oraz działalności pomocniczej, a także kosztów pośrednich.

Na kontach zespołu „5” ujmuje się koszty proste wg rodzaju, rozliczenie kosztów złożonych, przenoszonych z poszczególnych kont zespołu 5 lub 6 na inne konta zespołu 5, 6 i 7.

Uczelnia rozlicza koszty według rodzajów działalności „5” z wyodrębnieniem finansowania z dotacji z budżetu państwa oraz z przychodów własnych.

W ramach kosztów działalności dydaktycznej na odpowiednio wydzielonych kontach analitycznych ujmuje się poniesione koszty w podziale na koszty związane z procesem dydaktycznym i pozostałe koszty dydaktyczne, natomiast w ramach działalności badawczej w podziale na źródła finansowania.

Ponadto wyodrębnia się konta :

- kosztów działalności pomocniczej
- kosztów wydziałowych
- kosztów ogólnych uczelni.

Zasadą jest, że koszty które można odnieść na poszczególne działalności lub wyodrębnione projekty (umowy) odnoszone są bezpośrednio na te działalności lub projekty.

Koszty działalności dydaktycznej rozlicza się w podziale na:

- a) koszty kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w ramach poszczególnych wydziałów, oraz
- b) pozostałe koszty dydaktyczne.

Koszty bezpośrednie w ramach działalności dydaktycznej, w tym koszty wynagrodzeń, których na bieżąco nie można zakwalifikować do kosztów studiów stacjonarnych, niestacjonarnych lub pozostałej działalności dydaktycznej rozlicza się odpowiednio do liczby godzin dydaktycznych realizowanych w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych lub pozostałej działalności dydaktycznej.

Koszty pośrednie obejmują koszty wydziałowe i ogólnouczelniane.

Sposób rozliczania kosztów pośrednich na działalność dydaktyczną i badawczą opisany jest w zasadach (polityki) rachunkowości wydanej Zarządzeniem Rektora nr 38/2009

z 9 października 2009 r. Aktualizacja narzutów kosztów pośrednich w ramach działalności badawczej została wprowadzona Zarządzeniem Rektora nr 105/2013 z 30 grudnia 2013 r. i obowiązuje od 2014 r.

Rozliczenia kosztów działalności dydaktycznej i badawczej dokonuje się raz na koniec roku obrotowego.

II. Druki ścisłego zarachowania

Do druków ścisłego zarachowania zaliczamy m.in. dyplom ukończenia studiów wyższych I, II stopnia, dyplom doktora, dyplom doktora habilitowanego, odpis dyplomu w tłumaczeniu angielskim, świadectwo ukończenia studiów podyplomowych.

1. Na podstawie zapotrzebowań złożonych przez poszczególne osoby materialnie odpowiedzialne w dziekanatach i innych jednostkach organizacyjnych dokonuje się zakupu druków. Po otrzymaniu faktury druki przyjmuje się do magazynu i wystawia dokument PZ.

W ewidencji ujmuje się:

Faktura zakupu	WN konto 301	MA konto 201
Rozliczenie zakupu - Pz	WN konto 310	MA konto 301
Rozliczenie zakupu – Vat	WN konto 411	MA konto 301

Osoby materialnie odpowiedzialne na podstawie RW pobierają druki z magazynu.

W ewidencji księgowej ujmuje się zapis:

WN konto 234 analityka wg osób materialnie odpowiedzialnych

MA konto 310

2. Po zakończeniu każdego semestru (najpóźniej 30.IV i 15.XII każdego roku) osoby materialnie odpowiedzialne składają w kwesturze rozliczenie z pobranych druków (wydanych studentom i/lub anulowanych), które zaksięguje się następująco:

WN konto 411 Ma konto 234 analityka j. w.

3. Przynajmniej raz w roku przeprowadzana jest inwentaryzacja druków ścisłego zarachowania drogą spisu z natury zarówno w magazynie jak i dziekanatach zgodnie z planem inwentaryzacyjnym bądź Zarządzeniem Rektora. Na ten dzień saldo na koncie 234 winno być zgodne ze spisem z natury. W przypadku niezgodności wystąpią różnice inwentaryzacyjne.

4. Ewidencję opłat za wydanie tych dokumentów, których wysokość określona jest w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego prowadzi się na koncie 249 „Rozrachunki różne”.

Wpłaty studentów za dyplomy, legitymacje, czy świadectwa księgowane są:

WN konto 131 MA konto 249

5. Zafakturowanie wewnętrzne tych opłat ewidencjonowane jest:

WN konto 249 MA konto 700

III. Kursy walut obcych

Według art. 30 ustawy o rachunkowości (Dz. U. 2013 r. poz. 330):

1) nie rzadziej niż na dzień bilansowy wycenia się wyrażone w walutach obcych składniki aktywów i pasywów – po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez NBP,

2) wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia - o ile odrębne przepisy dotyczące środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i innych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków nie podlegających zwrotowi, pochodzących ze źródeł zagranicznych nie stanowią inaczej- odpowiednio po kursie:

- a) faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności i zobowiązań,
- b) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt 1, a także w przypadku pozostałych operacji.

Na dzień bilansowy waluty obce na bankowych rachunkach walutowych wycenia się po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym przez NBP dla danej waluty w tabeli kursów na dzień 31.12..

W odniesieniu do rachunków walutowych projektów unijnych w rezultacie tej wyceny różnice kursowe odnosi się drugostronnie na RMP - konto „84”.

Przy wpływie waluty na konto bankowe walutowe (zapłata należności) stosuje się średni kurs walutowy ogłoszony przez NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wpływu środków w walucie obcej na rachunek walutowy, a przy rozchodzie walut z walutowego

rachunku bankowego - średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wpływu środków w walucie obcej z rachunku walutowego (FIFO).

Ewidencja zdarzeń gospodarczych wyrażonych w walutach obcych prowadzona jest zarówno w walucie polskiej jak i walucie obcej.

Należności i zobowiązania w walutach obcych powstałe przy transakcjach zakupu, sprzedaży, na bieżąco wprowadza się do ksiąg rachunkowych po ich przeliczeniu wg kursu średniego ogłoszonego dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego dzień ich powstania, który pokrywa się z dniem poprzedzającym wystawienie faktury sprzedaży lub zakupu (lub wydania towaru, wykonania usługi lub z dnia przyjęcia dostawy).

Jeżeli na dzień bilansowy rozrachunki nie zostały uregulowane, przelicza się je po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez NBP.

W wyniku wyceny bilansowej rozrachunków w walutach obcych różnice kursowe odnosi się w koszty finansowe bądź przychody finansowe.

Rozliczenie różnic kursowych z wyceny bilansowej rozrachunków w następnym roku obrotowym polega na tym, że ewidencjonuje się tylko zrealizowane różnice kursowe ustalone między kursem z wyceny bilansowej a kursem z dnia zapłaty (należności/zobowiązania) tj. doprowadza się stan rozrachunków do prawidłowego salda poprzez księgowanie odpowiednio dodatnich lub ujemnych różnic kursowych.

IV. Projekty unijne – nie występuje produkcja w toku

Koszty bezpośrednie w projektach unijnych ujmowane są na bieżąco na wyodrębnionych kontach kosztowych 500 i 501.

Koszty pośrednie rozlicza się zgodnie z wytycznymi danego projektu na koniec każdego roku obrotowego.

Dotacja otrzymana w formie zaliczki w ramach projektów ujęta jest w ewidencji księgowej na kontach „84”. Na koniec roku obrotowego, w związku z ponoszonymi kosztami na realizację zadań projektowych dotacja ta przeksięgowana jest na odpowiednie konto w zespole „7”.

Natomiast dotacja stanowiąca refundację poniesionych kosztów w ramach danego projektu w danym roku obrotowym jest ujmowana w księgach rachunkowych w przychodach roku, w którym są należne na odpowiednie konta zespołu „7”.

W przypadku dotacji otrzymanych na pokrycie poniesionych kosztów pośrednich projektu w danym roku obrotowym należy również ująć w ewidencji księgowej na dobro przychodów bieżącego roku w zespole „7”.

Na koniec roku kalendarzowego następuje rozliczenie kosztów projektu tj. z odpowiednich kont zespołu „5” przenosi na koszt własny - konto 710/711.

Projekty na koniec roku nie wykazują produkcji w toku.

V. Należności sporne i wątpliwe i tworzone na nie odpis aktualizujący

Należności sporne to należności w poważnym stopniu zagrożone nieściągalnością (brakiem zapłaty). Mogą to być należności przeterminowane i nieprzeterminowane. Do tych należności tworzy się odpis aktualizujący ich wartość, jeżeli okres braku zapłaty przekroczy sześć miesięcy:

WN konto 765 lub 755

MA konto 280

Jeżeli wyczerpały się możliwości egzekucji, bądź przewidziany prawem czas wymagalności upłynął uznaje się należność wątpliwą za nieściągalną i odpisuje z ksiąg, drogą przenoszenia należności w ciężar uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego:

WN konto 280

MA konto 20, 23, 24

Należności dochodzone na drodze sądowej mają charakter należności spornych (bo dłużnik kwestionuje swoje zadłużenie) jak i bezspornych (służące przerwaniu biegu przedawnienia albo uzyskania prawa do egzekucji należności, co do których prawomocny wyrok nie zapadł do dnia bilansowego).

Od roszczeń spornych dokonuje się odpisu aktualizującego.

Kontrahenci zagraniczni - potwierdzanie sald należności i zobowiązań

1. Odbiorcy zagraniczni nie potwierdzają sald należności wykazywanych w wysyłanych do nich potwierdzeniach sald. W takich przypadkach uzgodnień dokonuje się drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji tych wielkości na ostatni dzień roku obrotowego.
2. Natomiast zobowiązania wobec kontrahentów zagranicznych – jeśli nie przyślą potwierdzeń sald – podlegają inwentaryzacji na ostatni dzień roku obrotowego, w drodze porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji złotowej wartości tych zobowiązań.

Klasyfikacja rozrachunków z dostawcami

W ewidencji księgowej przyjęto podział rozrachunków z dostawcami, wg typu działalności na:

- rozrachunki z dostawcami z tyt. dostaw i usług (pozostałych) - konto 201-200
- rozrachunki z dostawcami z tyt. dostaw i usług inwestycyjnych - konto 201-230

Przez działalność inwestycyjną (dostawy i usługi inwestycyjne) rozumie się działalność, której przedmiotem jest nabywanie lub zbywanie rzeczowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie), wartości niematerialnych i prawnych, długoterminowych inwestycji, krótkoterminowych aktywów finansowych.

VI. Rezerwa na świadczenia urlopowe

Rezerwa na świadczenia pracownicze zawiera obok rezerw na świadczenia emerytalno-rentowe i rezerw na nagrody jubileuszowe także rezerwy na niewykorzystane urlopy lub nabyte do nich prawa.

Ewidencja rezerw:

1. Utworzenie rezerwy

WN konto z. „5” MA konto 640

2. Wykorzystanie rezerwy do wysokości uprzednio utworzonej rezerwy wobec wypłaty

WN konto 640 MA konto 490

3. Naliczenie na listach płac świadczeń urlopowych

WN konto 431 MA konto 238

4. Rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy najpóźniej na dzień bilansowy

WN konto 640 MA konto „5”

5. Wypłata świadczenia

WN konto 231 MA konto 131

6. Nadwyżka kosztów rzeczywiście poniesionych świadczeń nad rezerwą

WN konto 431 MA konto 238

Rezerwa na świadczenia urlopowe wymaga podziału na część przypadającą do wypłaty w następnym roku obrotowym (rezerwy krótkoterminowe) i w latach następnych (rezerwy długoterminowe).